

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-2

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Medailon z hrobu 914/803 z kostela sv. Kříže v Javorníku (obr. 22, str. 191). Medallion from grave Nr. 914/803 in the St. Cross Church in Javorník (Fig. 22, Pg. Nr. 191).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

HORNÍ VĚSTONICE (OKR. BŘECLAV)

„Obora“, hrad Neuhaus. Středověk. Vápenická pec. Povrchový průzkum.

Během prohlídky východního předpolí zříceniny hradu Neuhaus (Nový hrad) byly zaznamenány pozůstatky velké komorové polní vápenické pece (WGS-84: 48°51'57.710"N, 16°38'13.481"E), která brala vápenc z přilehlého svahu vrchu Obora a nejspíše také systematicky z nedalekého jámového lomu, který leží u cesty navazující na předpecní jámu vápenice. Kromě této vápenky nebyla lokalizována v okruhu hradu žádná jiná, která by mohla svědčit o dalších stavebních aktivitách. Lze předpokládat, že vápenka souvisela s výstavbou nedalekého hradu, pro který pálila stavební vápno v 2. polovině 14. století (Unger 1985, 46–55). Vápenice u hradu Neuhaus je proto bezpečně datovatelná do závěru vrcholného středověku i bez ověřovacího archeologického výzkumu, vzhledem ke své konstrukci však nelze vyloučit, že mohla být založena i poněkud dříve (srv. Merta 1980).

Petr Kos

Literatura

Merta, J. 1980: Výzkumy vápenických pecí. In: J. Merta (ed.): *Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami 1*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 30–55.

Unger, J. 1985: *Hrady na Pavlovských vrších (archeologické nálezy)*. Mikulov, Praha: Regionální muzeum, Videopress MON.

Resumé

Horní Věstonice (Bez. Břeclav), „Obora“, Burg Neuhaus. Mittelalter. Kalkofen. Oberflächensammlung.

HOSTĚNICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, ppč. 274/16. Novověk. Vápenice. Záchraný výzkum.

V jarních měsících roku 2015 proběhl záchraný výzkum realizovaný při příležitosti budování bazénu rodiny Kociánů z nedaleké lichtenštejnské hájenky (WGS-84: 49°14'29.184"N, 16°45'58.347"E). Na profilech stavební jámy byly zachyceny horizontálně zvrstvené fluvialní vrstvičky, které překrývaly starší antropogenní situace. Evidentně se jednalo o důsledky rozsáhlých povodní, které postihovaly ve 2. polovině 19. století celé Hostěnické

údolí (Kříž, Koudelka 1902). Takto zakonzervované objekty bylo možné spojit s obdobím před „prvním přívalem“ roku 1864. Po začátcích zbyvajících plochy na dně stavební jámy byl zjištěn velký pravoúhlý pyrotechnologický objekt, jež bylo možné podle výrobního odpadu spojit s výrobou dřevěného uhlí, cihel a páleného vápna (obr. 28). Bezpečně se jednalo o jednoprostorové zařízení bez výraznějších tahových kanálů. Nejbližším stojícím objektem je bývalá lichtenštejnská hájenka, která byla podle záznamu z makovice zbudována v roce 1891.

Petr Kos

Literatura

Kříž, M., Koudelka, F. 1902: *Průvodce do moravských jeskyň. Díl II., Jedovnice, Rudice, Jozefov, Babice, Křtiny – Udolí hádecké, Hostěnice, Mokrá, Líšeň a Brno. Ždánice, Vyškov: M. Kříž, F. Koudelka.*

Resumé

Hostěnice (Bez. Brno-venkov), gebauter Teil der Gemeinde, Parz. Nr. 274/16. Neuzeit. Kalkhaufen. Rettungsgabung.

Obr. 28. Hostěnice. Výzkum vápenického milíře.
Abb. 28. Hostěnice. Forschung über Kalkhaufen.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Ulice A. Dvořáka. Raný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Plošně omezený výzkum, vyvolaný stavbou rodinného domu manželů Jarkových na ul. A. Dvořáka, realizovaný v jarních měsících roku 2015, navzdory svému nevelkému rozsahu přinesl poměrně zásadní poznatky o struktuře protohistorického (viz oddíl Doba železná v prvním čísle tohoto ročníku) a raně historického osídlení v severní části intravilánu města Hulína. Místo stavby se nachází na parc.

č. 1444, jejíž střed lze na ZM ČR 1:10 000, list 25-31-08, určit souřadnicemi 12/257 mm od Z/J s. č.

Během výzkumu bylo zjištěno celkem 12 archeologických objektů, z nichž převážná většina je datována do období mladohradištního, případně pozdněhradištního, tedy na samotný závěr raného středověku. Lze konstatovat, že se jedná o část výrobního okrsku, sestávajícího z velkého výrazně zahloubeného objektu s pecí blíže neurčeného výrobního účelu, a kolomazné pece, doplněné několika dalšími méně výraznými objekty a dvěma obilnicemi. Výzkumem se tedy podařilo v rámci intravilánu obce doložit zcela novou archeologickou lokalitu, sestávající nejmeně ze dvou výše zmíněných komponent. Otázkou je vztah v letošním roce zkoumané lokality k nálezům z místní cihelny, vzdálené cca 300 m od místa výzkumu. Z tohoto prostoru jsou mimo jiné známy právě nálezy z mladší doby železné a mladší doby hradištní (Šebela 2014, 57–58).

Miroslav Popelka

Literatura

Šebela, L. 2014: Pravěké a časně historické nálezy z katastrálního území Hulína. In: Z. Fišer (ed.): *Hulín. Město na Křižovatkách*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost pro Město Hulín, 15–72.

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž), A. Dvořáka Straže. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

HUSTOPEČE (K. Ú. HUSTOPEČE U BRNA, OKR. BŘECLAV)

Ulice Kollárova. Středověk, novověk. Městská zástavba, sklepy. Záchranný výzkum.

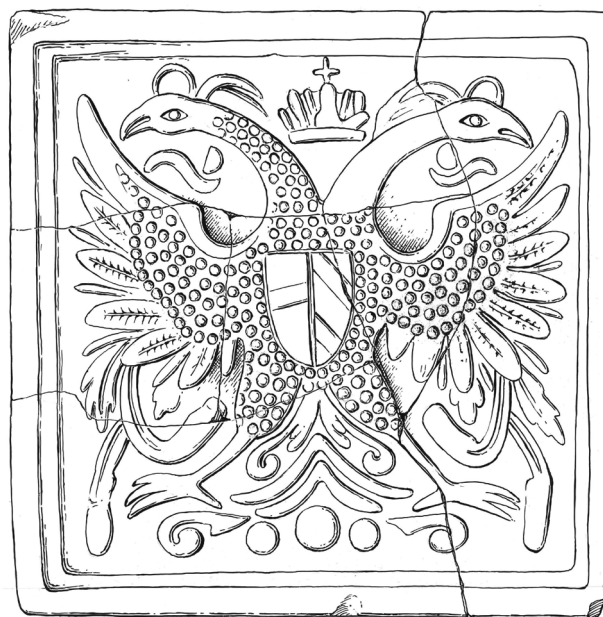
Archeologický výzkum probíhal na nezastavěné parc. č. 620/3 na ul. Kollárova při příležitosti stavby nového polyfunkčního domu. Celá parcela byla notně zasažena úpravami terénu v 50. letech, kdy zde bylo vystavěno učiliště. Skrývka terénu se tak pohybovala pouze v recentních navážkách a na starší situace se přišlo až při kopání základových pasů nové budovy. Celkem bylo výkopy protnuto a následně zdokumentováno na 60 objektů zahloubených do spraše, datovaných podle získaného keramického materiálu většinou do 14. – 15. století, v některých případech i do druhé poloviny 13. století. Podařilo se tak zachytit zástavbu na parcele,

kteřá měla průběžný vývoj již od tohoto období. Mimo neurčitelné sídlištní objekty se podařilo rozpoznat zásobní jámy a hrotitý 1 m hluboký příkop, který se však nepodařilo blíže datovat. Větší množství kusů komorových kachlů poskytla novověká odpadní jáma, jeden z kachlů se podařilo v úplnosti zrekonstruovat (obr. 29). Většina novověkých situací byla bohužel zničena při stavbě dnes již stržených budov v průběhu 20. století. Při sondážích únosnosti terénu však byly proraženy na několika místech klenby dnes již nepoužívaných novověkých sklepů zděných z cihel a místy opatřených větracími šachtami. Jejich zánik je možné klást do první poloviny 20. století. Blížší průzkum nebyl bohužel kvůli hrozbě závalu možný, podařilo se však zjistit, že se jedná o jednotný komplex a v rámci možností byl vyhotoven alespoň základní situační plán podzemí.

Ivan Čižmář

Resumé

Hustopeče (Kat. Hustopeče u Brna, Bez. Břeclav), Kollárova Straže. Mittelalter, Neuzeit. Stadtgebiet, Keller. Rettungsgrabung.

Obr. 29. Hustopeče. Čelní strana novověkého komorového kachle.

Abb. 29. Hustopeče. Vorderseite des Kachel aus Neuzeit.

JEDOVNICE (OKR. BLANSKO)

Havlíčkovo náměstí. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V průběhu března a dubna 2015 byla v Jedovnici